

Udenrigsministeriet

Folketingets Grønlandsudvalg

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>

Bilag	Sag/ID Nr.	Enhed	Dato
	2018 - 38347	ANA	02-11-2018

GRU alm. del – svar på spørgsmål 5 fra Aleqa Hammond stillet den 11. oktober 2018 til udenrigsministeren.

Spørgsmål

I Udenrigsministerens arktisk redegørelse til Folketinget 2018, er der en række potentielle konfliktområder mellem Danmark og Grønland, som ikke er omtalt i redegørelsen. Der blev under debatten efterlyst et mere visionært og analytisk oplæg om, hvad Danmark agter at gøre af nye tiltag, samt hvad Danmark kan få ud af en fremtidig indsats i Arktis. Det er i lyset af dette vigtigt at medlemmerne af det danske folketing forstår, hvor omfattende forandringerne i Arktis er og hvilket spil Danmark (via Grønland) er blevet en del af. Ministeren bedes på den baggrund besvare:

- Hvordan forholder regeringen sig til Kinas nye arktiske strategi, og planen om en arktisk silkevej?
- Vil ministeren redegøre for Danmarks og EU's forskellige holdninger til hvalfangst og handel med sælskind? Hvilke initiativer tager regeringen for at bruge disse sager aktivt i forbindelse med Arktis Råd og EU's observatørstatus?
- EU-forummet ”Arctic Stakeholder Forum”, som Danmark er en del af, konkluderer, at EU underinvesterer i Arktis. Hvad gør regeringen for at sikre at fremtidige EU-investeringer går til Grønland?
- Hvordan forholder ministeren sig til den militære oprustning i Arktis, hvor Rusland, ifølge flere medier konstant opruster i sit arktiske område?
- Hvordan forholder regeringen sig til, at USA har opgraderet deres radar på Thulebasen, og nu selv erklærer, at basen er direkte involveret i missilskjoldets virke.

Svar

Redegørelsen om det internationale samarbejde i Arktis er en årlig afrapportering til Folketinget om udviklingen i det internationale arktiske samarbejde og status for gennemførelsen af Kongerigets arktiske strategi. Derudover er situationen i Arktis også beskrevet i regeringens Udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi. Emner der har rigsfællesskabsintern karakter, eller der i øvrigt relaterer sig til forholdet mellem Danmark og hhv. Færøerne og Grønland, behandles i regeringens årlige redegørelse om rigsfællesskabet. Til de konkrete delspørgsmål kan anføres følgende:

Ad a)

Kina fik tildelt observatørstatus til Arktisk Råd i 2013 og har siden ageret som en aktiv observatørstat. Regeringen hilser Kinas engagement i Arktisk Råd og i regionen velkommen og er tilfreds med, at den kinesiske arktiske hvidbog fra januar 2018 sætter særligt fokus på vilkår for arktiske befolkninger og oprindelige folk. Hvidbogen kobler Kinas engagement i Arktis til det såkaldte Belt & Road Initiative (Silkevejsinitiativet), som bl.a. omhandler investeringer i udvikling af infrastruktur og nye transportveje. Afsmeltningen af de arktiske havområder vil sandsynligvis muliggøre nye søruter, og Arktis vurderes derfor i den henseende at være særligt interessant for Kina. I Rigsfællesskabet er vi som små økonomier afhængige af samhandel med omverdenen og udenlandske investeringer. Både Danmark, Færøerne og Grønland kan derfor få meget godt ud af et samarbejde med Kina i forhold til potentielle kommercielle erhvervsaktiviteter, og Kina har hidtil vist sig som en konstruktiv partner. Regeringen ønsker derfor at understøtte Grønlands ønske om et øget kommercielt samarbejde med Kina. Men vi skal være opmærksomme på, at Kina tænker langsigtet og strategisk om sine investeringer og tilstedeværelse, fx gennem Silkevejsinitiativet. Geopolitiske hensyn spiller derfor også en rolle. På samme måde må Danmark, Færøerne og Grønland sammen overveje, hvordan vi får mest muligt ud af denne udvikling, men samtidig tage de nødvendige forholdsregler. Det gælder naturligvis særligt på det sikkerhedspolitiske område.

Ad b)

Det er velkendt, at Danmark og EU ser forskelligt på brugen af havpattedyr. Derfor stemte Danmark også nej til EU's fælles holdning fra 2017 vedr. arbejdet i Den Internationale Hvalfangstkommission, IWC. Det er imidlertid værd at bemærke, at EU grundlæggende bakker op om oprindelige folks hvalfangst. Denne opbakning er helt afgørende for at sikre tilstrækkelig støtte til Grønlands kvoteønsker i Den Internationale Hvalfangstkommission, IWC.

Endvidere har den såkaldte inuit-undtagelse i EU's sælforordning til hensigt at tilgodese oprindelige folks interesser, selvom der stadig er behov for mere information til importører og forbrugere i EU. Sammen med Naalakkersuisut arbejder regeringen for at fastholde denne opbakning i EU.

For at opnå observatørstatus i Arktisk Råd lægges der bl.a. vægt på, at man respekterer værdierne, interesserne, kulturene og traditionerne hos de oprindelige folk i Arktis. Danmark arbejder løbende for, at man i EU er opmærksom på dette, bl.a. når det gælder hvaler og sæler.

Ad c)

"Arctic Stakeholder Forum" er et konsultationsforum nedsat af EU Kommissionen som led i EU's arktiske politik. Danmark, Grønland og Færøerne deltager i forummet, der har til formål at identificere muligheder for investeringer og forskningsprioriteter i Arktis samt at styrke samarbejdet og samordningen mellem forskellige EU-finansieringsprogrammer. Forummet har i en rapport lanceret i januar 2018 identificeret en række prioritetsområder for EU-investeringer i Arktis, som Kommissionen forventes at følge op på. Der henvises i øvrigt til besvarelse af GRU alm. del spm. 4.

Ad d)

De markante og stigende geopolitiske interesser i Arktis og den fortsatte russiske militære udbygning, som ifølge Forsvarets Efterretningstjeneste bl.a. inkluderer genopbygning og udvidelse af fremskudte baser på de russiske øer i Det Nordlige Ishav og igangværende forberedelser til udstationering af taktiske kampfly, er en udvikling regeringen følger nøje. Det sker ud fra regeringens målsætning om at fastholde Arktis som et lavspændingsområde og det konstruktive samarbejde i Arktis Råd. Med forsvarsforliget (2018-2023) styrkes Forsvarsministeriets opgaveløsning og tilstedeværelse i Arktis yderligere gennem initiativer, der understøtter suverænitetshævdelse, overvågning, beskyttelse af havmiljøet samt eftersøgnings- og redningstjeneste. Derudover har NATO et øget fokus på Nordatlanten. Vi vil sammen med vores partnere og allierede forholde os til udviklingen i Arktis og Nordatlanten.

Ad e)

USA's militære tilstedeværelse på Thulebasen har i mere end 65 år løbende udviklet sig i tæt koordination med Kongeriget til gavn for Kongerigets sikkerhed. Udenrigsministeriet og Selvstyrets Udenrigsdepartement har i fællesskab anmodet USA om at tilvejebringe yderligere informationer om opgraderingen af radaren på Thulebasen. De modtagne oplysninger fra de

amerikanske myndigheder bekræfter den vurdering, som Forsvarsministeriet gav i forbindelse med besvarelsen af GRU alm. del spm. 53 (2016-17), herunder at der er tale om en levetidsopdatering af radarsystemet med henblik på at tilsikre fremtidig drift. Det er således Udenrigsministeriet vurdering – i koordination med Selvstyrets Udenrigsdepartement – at der med opgraderingen af radaren ikke er sket en væsentlig ændring af USA's militære operationer eller faciliteter i Grønland.

Med venlig hilsen

Anders Samuelson